

Gyökössy Endre

Kulcs a boldogsághoz

Kulcs a hegyi beszédhez
Ószövetségi boldogmondások

Szent Gellért Kiadó és Nyomda

*Engedjük, hogy egy-egy Ige átjárja a szívünket,
és akkor a szív elkezd imádkozni:
egész lényemmel, úgy, ahogy vagyok,
imádsággá válok. Így lesz számomra valósággá,
hogy bennem a szeretet egyre jobban gazdagszik.*

I.

Hol a boldogság mostanában?

Soha annyi megszorodott és kókadtt hívővel nem találkoztam, mint mostanában! Nem tudom, mi történt a hívő néppel. Talán ez az egész mindenség, ami körülvesz bennünket, amit látunk, amit olyan nehéz megemészteni, a sok feldolgozatlan és feldolgozhatatlan információ-tömeg – nem csoda, hogy a hívő embert is kikészíti!

Éppen ezért tartom szükségesnek, hogy ebben a könyvecskében a boldogsággal foglalkozzunk. Méghozzá az *igazi* boldogsággal, azzal, amit Isten készített és ajánl nekünk. Mivel a jézusi boldogságmondásokkal egy másik könyvemben már foglalkoztam, most az Ószövetség néhány boldogságmondásáról szeretnék elmélkedni.

Mielőtt meghallgatjuk Isten üzenetét az Ószövetségből, vizsgáljuk meg, mi a kiindulási alapunk! Azaz: hol a boldogság mostanában? Sőt: van-e boldogság itt és most, ahol élünk?

Egy rendkívül intelligens levelet kaptam a minap egy huszonegyéves fiatalembertől. Idézek belőle; lássuk, miben élnek a gyermekeink, halljuk meg az új generáció jajongását:

„Lehet, hogy Tanár úr másként látja, de azt hiszem, az Ön fiatalokában több dolognak lehetett örülni, mint manapság. Bandi bácsi, én szívesen élnék és tanulnék a maga diákkorában. Próbálja magát beleképzelni a mai fiatalok hétköznapi életébe, gondolko-

dásába! Miért van ma annyi öngyilkos, alkoholista, neurotikus, kedélybeteg ember? Ráadásul döntő többségükben fiatalok. Miért nincsenek eszmék, vezérlő elvek, miért hanyatlanak a közérkölcsök, miért nem tanítják meg az embereket önállóan gondolkodni, miért van válságban az egész világ?

Voltaképpen valamennyien túl vagyunk terhelve... a gazdasági élet túlságosan centralizált, és sokszor történnek visszasságok, hanyagságok, gyakori a hozzá nem értés, a kellő információval nem rendelkező döntés. Mindenki időhiánnyal küzd, és mégis mindenki ráér! Millió és egy bosszúság nehezíti az ember mindennapjait...

Az én problémáim elsősorban generációs problémák, generációs természetűek, másodsorban családiak és egzisztenciálisak. Már több helyen dolgoztam, megismertem ezt az országot, a néptelenedő apró falvakat, a lakótelepek sivárságát, a fogyasztási lázban égő, a magát aprópénzre és alkoholra váltó tömeglélektani nyomorúságot. Generációs betegség. Próbálnám menteni személyiségem morzsáit... Én úgy látom, hogy az emberiség megőrült, és egy kozmikus méretű öngyilkosság, egy ismeretlen méretű borzalmas gyalázat felé sodródik.

Tessék megmondani, mi marad nekünk? Mi lesz a gyermekeinkkel? Döglődik a bioszféra, tucatjával pusztulnak a tengeri fajok, nehéz fémek halmozódnak a gabonában és minden más élelmiszerben. Több száz faluban mérgezett, nitrátos az ivóvíz a talaj szennyeződése miatt. A terroristák már házilag tudnak atomfegyvert készíteni maguknak, boltban kapható szakkönyvekből. Milyen társadalmi kihatásai lesznek a mikroelektronikának? Lehetségessé válik egy totális manipuláció, számítógépes irányítással pusztulunk...

Bandi bácsi egy idősebb korosztályhoz tartozik, valószínűleg kiegyensúlyozottabb véleménye van ezekben a kérdésekben, mint nekünk, fiataloknak, akik előtt – nyugodt lélekkel állítom – a történelem legnagyobb problémái tornyosulnak megoldatlanul.

Már a korombeliek között is könnyörtelen harc folyik a pozíciókért. Az egyetemisták között is fantasztikus ez a belterjes, szektás, szakmai lokálpatriotizmus. Már a fiatalok között sincsen párbeszéd, monologizál mindenki, mint az óvodában. Nagyon kevesen figyelnek oda, mit is akar mondani a másik...

Úgy érzem, mintha átmenetileg éltem volna eddigi életemet, *mintha* csináltam volna valamit, *mintha* lett volna családom, *mintha* iskolába jártam volna. Mintha csinálnék valamit, de tudom és érzem, hogy az semmi, semmi, semmi.

Nekem ebből elég.

Én meg tudok érteni mindent, csak magamtól undorodom már, mert talajtalan vagyok, elidegenedett, tanácstalan. Bandi bácsi, szeretnék tartozni valahová, valami közösségbe. Kellene valami fix pont...”

Egy huszonéves jalkiáltása, de nem az egyetlen. Minden héten van a postámban ilyen. Kértem Isten segítségét, hogy megtaláljam, hogyan lehetne ez a fiatal a fentiek ellenére boldog. A Filippi levélről szóló sorozatnak ezt a címet adtam: *Mégis öröm*. Ezeknek a tiszta érzésű fiataloknak a mégis-boldogságra kellene rálelniük ebben a zavarodott világban. És egy fix pontra, amely után vágyódnak.

De térjünk vissza az Ószövetséghez! Olvassuk el a Zsoltáros-könyv nyitányát, az első zsoltárt! – Írója is úgy beszél nekünk a boldogságról, hogy bemutatja a „másik oldalt” is:

Boldog ember az, aki nem jár gonoszok tanácsán,
bűnösök útján meg nem áll,
és csúfolódók székében nem ül;

Hanem az Úr törvényében van gyönyörúsége,
és az Ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal.

És olyan lesz, mint a folyóvizek mellé ültetett fa,
amely idejekorán megadja gyümölcsét,
és levele nem hervad el;
és minden munkájában jó szerencsés léssen.

Nem úgy a gonoszok, hanem mint a polyva,
amit szétszór a szél.

Azért nem állhatnak meg a gonoszok az ítéletben;
sem a bűnösök az igazak gyülekezetében.

Mert tudja az Úr az igazak útját:
a gonoszok útja pedig elvész.

Tehát a zsoltáros elénk tárja a boldogság titkát, majd negatívan aláfesti, mint amikor a gyémánt alá fekete bársonyt tesznek, hogy tündöklőbb legyen a ragyogása. Úgy mutatja be a boldog embert, hogy rögtön rámutat a boldogtalanra is.

Ki a boldog ember? Aki az Úr törvényéről gondolkodik éjjel és nappal, aki az Úr igéjében gyönyörúságát leli. Gondoljunk a tizenkét éves Jézusra! Mit csinál? Ott ül a bölcsek között, és hallgatja Isten Igéjét. Tizenkét éves! És nem azért leli ebben a foglalatosságban a boldogságát, mert Isten Fia, hanem mert Isten Igéje minden emberfiát képes boldogsággal eltölteni.

Hadd idézzem a mi Urunk Jézus Krisztust. Egyszer, amikor „a sokaságból egy asszony felemelte a hangját és így szólt hoz-

zá: »Boldog az az anyaméh, amely hordozott téged, és boldogok azok az emlők, amelyek tápláltak!« Mire ő így felelt: »*De még boldogabbak azok, akik hallgatják az Isten beszédét és megtartják.*«” (Lk 11,27-28) Ezt igazán elhíhetjük Jézusnak, mert ezt Ő nem csak kinyilatkoztatta, hanem emberi mivoltában meg is tapasztalta.

Erről beszél tehát a zsolttáros: *Boldog az, akinek az Úr törvényében van gyönyörűsége.* Mi így mondjuk: Aki az Úr Igéjében el tud merülni. – Úgy folytatja: *És arról gondolkodik.*

Egy nagyon érdekes héber-arám szó áll itt, ami azt jelenti: *hagyom, hogy amit olvasok, az bennem gondolkodjon.* A Vulgátában, a katolikus latin fordítású Bibliában ezt a szót találjuk itt: *meditáció.* Boldog ember az, aki tud meditálni. – Mit jelent meditálni? A szívemmel olvasom Isten Igéjét, és hagyom, hogy egy Ige, az üzenet elkezdjen bennem dolgozni egész nap.

Engedtessek meg nekem, hogy személyes példát mondjak: mint már olyan sokszor, tegnap is gyönyörű Igét kaptunk a párommal a reggeli bibliaolvasáskor: „*Imádkozom azért, hogy a szeretet egyre jobban gazdagodjék bennetek ismerettel és igaz megértéssel*” (Fil 1,9).

Mi kell ahhoz, hogy szeretetünk gazdagodjon tudománnyal és a másik ember megértésével? Értsem és megértsem a másikat. De érteni csak akkor tudom, ha tanulok. Megtanulom a lélek titkait, megtanítom a lélek titkait úgy, hogy azok is értsék és szeressék a másik embert, aki majd hozzájuk fordul.

Hagyni kell, hogy például egy ilyen napi Ige átjárja a szívünket, és akkor a szív elkezd imádkozni – ez a meditáció –, amikor nem elmormolok egy Miatyánkot, hanem egész lényemmel, úgy, ahogy vagyok, imádsággá válok; így lesz számomra valósággá, hogy bennem a szeretet egyre jobban gazdagszik. Ismerettel, megértéssel, hogy merjünk még vén fejjel is tanulni, tanítani;

hogy értsük, amit olvasunk, és megértsük a másik emberben azt, hogy ő más. Nem mindig tudom, mi a mássága, de úgy fogadom el, azzal együtt. – Olvassuk az Igét, mert egyszer csak elkezd ragyogni és beszélni annak, aki medital.

A zsoltáros úgy mondja: *Boldog ember az, aki az Ő törvényéről, Igéjéről gondolkodik éjjel és nappal.* Éjjel is eszébe juthat valakinek az Ige, ami elkezd beszélni hozzá.

Számomra örökké felejthetetlen marad egy nagy éjszakai tusakodás. Aznap délután nagyon neki voltam keseredve valamiért. Nem vagyok sem skizofrén, sem lelkibeteg, sem pszichopata – de hallottam, persze belülről, ahogyan azt kérdezte tőlem a Gazdám: *Szeretsz-e?* – Ültem az ágyam szélén, és válaszoltam az Ige nyomán: *„Uram, Te tudod, hogy én szeretlek”* (Jn 21. 15). – Egy Ige elkezd bennünk élni, és ez nagy dolog, mert azt jelenti, nem néma Istened van, hanem megszólít, beszél, megkérdez, válaszol neked a te Gazdád.

Ki a boldog? *Az, aki szívében forgatja az Igét.* Csodálatos! – A legszebb példát erről a Biblia mondja: Amikor a betlehemi pásztorok elmondják, mit láttak, az angyali jelenést, akkor Lukács evangéliumában ezt olvassuk: *„Mária pedig mindezeket a dolgokat megőrizte és forgatta a szívében”* (Lk 2, 19). – Ez a meditáció. Valami mennyei hang, az angyalok hangja, és míg Mária élt, ezt forgatta a szívében. Ott volt ez a csodálatos élmény. Melengette még akkor is, amikor szeme láttára feszítették meg Jézust, a Fiát. És hogy Jézus anyja nem örült meg a kereszt tövében, azt annak köszönheti, hogy akkor is ott élt a szívében, amit az angyalok mondtak, hogy Fia a Megváltó, az Úr Krisztus.

És most kanyarodjunk vissza a mi világunkba, a fejezet elején idézett levélírónk boldogtalanságához. Úgy szeretném odakiáltani ennek a jajgató szegény huszonévesnek, hogy addig, amíg fix pontot nem talál, fix Igére nem lel, és nem ott keresi a boldogságot, az egyetlen helyen, ahol érdemes, addig nem fog megnyugodni. De aki keres, az találni fog.

Egyáltalában, tudunk mi még gyönyörködni valamiben? Nemrégén mondta nekem valaki: „Hagyjon engem békében, nekem már a mindegy is mindegy.” Bizony lehet, hogy már nem tud csodálkozni, nem tud semminek sem örülni, nem tud gyönyörködni. Tudunk még örülni valaminek? Gyönyörködni valamiben? És gondolkodni éjjel vagy nappal? Boldog ember az, aki így él!

A zsoltáros víz mellé ültetett fához hasonlítja a boldog embert. Akik ismerik a sivatagot, tudják, mit jelent ott egy fa. Keleten kevés fa volt. Hát még a víz mellett! Ami gyümölcsöt terem. Egy ilyen fa azt jelenti, hogy az arra menő vándor nem hal éhen. Odáig vonszolja magát a pusztában, aztán ott boldogan iszik a vízből, majd fűgét vagy datolyát talál a fán, és az életet jelent számára.

Az, aki még tud meditálni, aki forgatja szívében az Igét, akinek Isten Igéje valamit jelent, az olyan, mint a víz mellé ültetett fa: a vándorok odakúsznak alá, hogy ne kapjanak napszúrást, betegséget. Ott gyógyulnak. A kóválygó-kereső emberek ott táplálékot is találnak – mert mindig van gyümölcse annak, aki „gyökerét” az élő vízbe, Isten Igéjébe ereszti.

Ennek az ellentéte – azt mondja a zsoltáros – olyan, mint a *polyva*. A fa, az gyökeret eresztett. A *polyva* az repül. Régen úgy arattak, hogy a búzát cséplés után nagy szórólapatokkal földobták a levegőbe: a gabona visszahullott, a polyvát meg elfújta a szél.

Figyeljük meg ezt a szépséges ellentétet! Egy kis víz mellett meggyökerezett fa, a maga csodálatos lombjaival, gyümölcseivel; és a szétszálló, szélfúttá polyva. A gyökértelen emberek. A polyva-emberek, a minden szélre elröppenő emberek. Nincs gyökerük.

Kérjük Istent, hogy új szövetséget köthessünk a Bibliával, az Igével; tudjunk meditálni, imádkozni, hogy megszólaljon bennünk az Ige. Hogy ne polyva-emberek legyünk, akiket a szél ide-oda fúj, hanem életmentő, begyökerezett lelkek, mint a folyó mellé ültetett fa.

Megtanultuk a zsoltárostól: Ezek a boldogok!

Ma, az egyre boldogtalanabb világban, kérjük ezt a nagy élményt!

Kulcs a kötethez

Kulcs a Hegyi beszédhez

I.	„A kulcs”	7
II.	A Nagy Restaurátor	17
III.	Jogok a jogtalanságok ellen	29
IV.	A házasság védelmében	41
V.	Szól az Úr!	51
VI.	Az aggodalmaskodásról	61
VII.	Megzavarhatatlan boldogságunk	71
VIII.	Üzenet a bánatba esett lelkeknek	81

Ószövetségi boldogmondások

I.	Hol a boldogság mostanában?	93
II.	Színes ceruzák	101
III.	Fogódzó pontunk	106
IV.	A fekete kutya	113
V.	Úszólecke	121

